

Звернення Соціологічної асоціації України

Професійне співтовариство соціологів із занепокоєнням спостерігає за тим, як з наближенням виборів у засобах масової інформації та Інтернеті з'являється все більше фейкових і непрофесійних соціологічних даних. ЗМІ публікує ці дані з посиланням на невідомі або маловідомі центри без обов'язкової методологічної інформації для оцінки якості даних. Іноді серйозні видання та провідні телевізійні канали публікують дані опитування 20 тисяч респондентів, проведених за 1 день центрами, які не описують спосіб відбору респондентів та метод збору даних. Маловідомі або зовсім не відомі організації проводять прес-конференції, на яких презентують результати псевдоопитувань. Часто такі центри та організації не мають свого сайту, а якщо мають, то на сайті не міститься інформація про попередні дослідження, керівника, персонал та контакти. Все це призводить до інфляції цінності професійної соціологічної інформації і не дає можливості суспільству відокремити реальні виміри громадської думки від їхньої імітації.

Одночасно політики, політконсультанти і деякі журналісти при публікації рейтингів або в обговоренні перебігу виборчої кампанії звинувачують провідні професійні соціологічні центри в продажності у всіх тих випадках, коли вважають, що ці рейтинги не вигідні їхній політичній силі. Такі нечесні методи політичної боротьби остаточно заплутують виборця і підривають довіру до соціології як науки.

Звертаємо увагу на те, що соціологічні центри, які є членами українських професійних спільнот (Соціологічна асоціація України, Українська асоціація маркетингу) і міжнародних організацій (наприклад, ESOMAR - Європейська асоціація дослідників громадської думки і маркетингу), діють у рамках правил, які не дають можливості маніпулювати результатами опитування. Професійні спільноти мають розроблені механізми впливу на своїх членів (в тому числі і економічні); відхилення від норм проведення соціологічних досліджень вкрай малоймовірно, тому що контролюється спільнотою і загрожує подальшому існуванню такого центру.

Зауважимо також, що деструктивна діяльність псевдосоціологічних центрів та організацій іншого профілю, які використовують псевдорезультати соціологічних опитувань, має негативний вплив на розвиток суспільно-політичної ситуації в Україні. Інформаційні акції таких центрів та організацій в умовах гібридної війни проти України створюють потенційні загрози життєво важливим інтересам нашої держави. Оприлюднення сфальсифікованих результатів соціологічних досліджень, проведених фіктивними установами, може здійснювати вплив на свідомість громадян та внутрішню політику в Україні, а також суперечити національним інтересам та нести загрози інформаційній безпеці нашої країни.

Ми звертаємося до ЗМІ та інформаційних агентств із закликом неухильно виконувати вимоги до оприлюднення даних соціологічних досліджень (хто опитував, коли, скільки опитали, метод опитування, яку сукупність репрезентують опитані, похибка і точні формулювання запитань) і перевіряти компетентність джерела інформації. Перевірка професійності компанії, що представила дані опитування, – це завдання видання чи інформаційного транслятора, а не глядача чи читача. Якщо компанія, яка представила дані соціологічного опитування, не є членом професійних співтовариств, не має соціологів у штаті, не публікує на своєму сайті докладну інформацію про методологію проведення опитування, не має досвіду проведення соціологічних досліджень, не готова надати додаткову інформацію про проведене дослідження, то це породжує сумніви в якості та надійності даних.

Соціологічна асоціація України готова надати консультативні послуги тим засобам масової інформації та інформаційним агентствам, які мають сумніви в представлених для публікації даних соціологічних досліджень.

Прийнято на засіданні Правління Соціологічної асоціації України 10 грудня 2018 року